

Dragica Potočnjak

METULJEV PLES

(meščanska drama)

Ljubljana, 1993

O S E B E :

AGATA	50 let, učiteljica
ADELA - ADA	38 let, kirurginja
ANA	38 let, novinarka, publicistka, trenutno brez dela
LENA	15 let, gimnazijka - Adina in Davidova hči
DAVID	40 let, uslužbenec policije, še vedno Adelin mož
ANTE	75 let, oče treh sester
DEČEK	10 let

(ADELA in ANA sta seveda dvojčici.)

- - -

Drama se dogaja danes, v stari družinski vili. V kuhinji - jedilnici, ki je bila opremljena pred 50 leti. Prostor je velik in čist. Iz njega vodi petero vrat. Ena so na levi, skozi nje vstopajo ljudje od zunaj. Druga pa se malce nenavadno dotikajo, prekrivajo med sabo. Desna stena je tako pravzaprav zgrajena iz vrat. Tretja pa je prekrita s kuhinjskimi elementi in in omaricami. Na sredini prostora je dolga, stara lesena miza, nad njo nekoč lepa starinska luč z ubitimi stekli. Luč po stilu ne paše v prostor .

I. DEJANJE

1. prizor

Z desne vstopi Ante. Oblečen v obledelo pižamo, obut v stare copate drsa počasi čez oder proti vratom, ki vodijo v vežo. Ko pride do njih in se skoraj zaleti vanje, se z okornimi, robotskimi gibi obrne in oddrsa nazaj. To ponovi dvakrat - vedno na enak način, z enakimi koraki, enakimi obrati. Pri tem se ozira in se jezi, preganja "ptičke". Golobčke, ki jih ne vidi nihče drug kot samo on.

ANTE (*med hojo*): Stran, stran, stran. Dovolj za danes! Dovolj!

(*Odskoči.*)

Kljuval me pa ne boš!

(*Spet na poti. Razlaga "golobom", sebi in nam ...*)

Ne moreš ... ne gre ... daješ, jemlješ ... ni konca, vedno poserješ! ... poserješ
in greš ...

(*Spet hodi. Poskoči, zavpije, stresa z glavo, kot bi si nekaj čistil z nje.*)

A zdaj mi boš pa še sral na glavo? O, ti nesnaga!

(*Nastavi komolec, ujame "golobico".*)

Glej jo krasotico, lepotico, mojo milo... Kaj se je zgodilo? Kje si letala, koga si srečala, mlada golobica, ljubezni tatica? Le upam, da ne tole črno pošast, požrešno!
Meni je podoben? Oh, ne! Res? Kako se prerivajo ... (*spet "golobici"*) Si tudi ti lačna?
Samo da mlinček poje v želodčku, ha?

(*Iz žepa pižame vzame drobne kamenčke in z njo hrani "golobico", dokler je ne prepodi "črn golob".*)

O, ti capin ti! A se tako dela z ženami, ljubicami? Revica je cel dan letala, cel dan gnezdo spletala, medtem ko si se ti nažiral na tuj račun! Svoji lastni ženi ne privoščiš
grižljaja!

(*Strese kamenčke na tla.*)

Dovolj imamo, vse damo, za vse ... tudi za tiste, ki jih ni...

Vedno je nekdo, ki ga ni ! Ojoj... ("*golobici*") Tebe tudi boli? Te je, kaj?

(Vrže copato "vanj".)

Podlež! Saj je za vse dovolj! Za vse, pravim! Ne slišijo! Golobi butasti, a nimate ušes?

Kateri hudič vam jih je pa vzel? Slišite? Slišite, a le tisto, kar hočete! Kljuvati, žreti,

vse zase vzeti, da ja ne bi ostalo kaj za soseda. Ne, ne, ne, ne tako! Saj je dovolj

velika skleda za vse!

(Postrga zadnje drobtine kamenčkov iz žepov.)

Tu imate, pa se žrite, žrite, to je zadnje, nič več ne dobite! Zadnji hlebec, zadnja

drobtina, o, ti mrcina požrešna! Vse nase, vse vase, da se razpoči.

(Drugemu "golobu".)

Daj, skoči na njega, privošči si ga! Podganja zalega, podgane leteče!

Naj mine, naj zgine s sveta, če noče skupaj živeti! Naj se poserje, sesuje vase!

(Vrže mednje še drugo copato, potem obleko, kos za kosom, na koncu ostane skoraj nag.)

Še to požrite! Pa še to! Pa še to! Na koncu še mene! To bi hoteli, to ste želeli? Nikoli

dovolj, na koncu še meso in kosti in možgane... Zagrizi globoko, globoko vanje,

najslajše so sanje. *(tiho, nežno.)* Kdo mi je ukradel sanje?

("Ptica prileti, se oglasi".)

Ljubica moja? Ti veš? Kako? Ptice res vidite človeku v dušo? Povej mi! Ne, ne, nisem

sam kriv, o, ne, to pa ne! *(glasneje)* Dokler sem živ, ne priznam! Ne priznam! To je še

vse, kar imam!

2. prizor

Nekdo pokuka skozi vrata, Lena. Potem se po prstih prikrade noter. Obstane.

LENA : Dedi? Dedi, kaj delaš? Ej, a si čist odštekan?

ANTE: O, glej no, glej, kdo je prišel.

LENA : S kom se pogovarjaš?

ANTE: Ja, s tabo.

LENA : Pa prej?

ANTE: O, tega pa ne povem, da ne boš rekla, da sem usekan ali kako že.

LENA : Odštekan.

ANTE : Na stranišče sem šel. Imam ene majhne težave, veš. *(tiho)* Pa nikomur ne povej, O.K?

LENA : Skozi kuhinjo si šel na WC ?

ANTE : Zgrešil sem vrata ... Ali pa so ona zgrešila mene. Pri teh stvareh nikdar ne veš!

LENA : Na koga si se pa jezil?

ANTE *(se spakuje kot klovn v cirkusu)*: Joj, joj, to je strašno, to mi pa nikakor ni všeč, ni dobro, o tem bom pa moral natančneje razmisliti, se s sabo posvetovat, in upam srčno, da bom na osnovi tega tudi kaj dognal ... *(Leni)* Kako si kaj? Že dolgo te nisem videl.

LENA : Ja, kakšne štiri ure pa res ne. Zakaj so pa kamni po tleh?

ANTE : Samo štiri ure? Meni se zdijo leta. A kaj je to proti večnosti?

LENA : A me zajebavaš?

ANTE : Joj, joj, otrok moj. Zajebavati, kaj pa je to?

LENA : Bom šla, kar spat.

ANTE : Ne, ne, ne, te ne pustim. Se morava do konca pogovoriti. Ti moram še kaj razložiti ...

LENA : Pa ja ne misliš - še ti težiti?

ANTE : Daj no mir, kam pa pridemo?

LENA : Po moje nikamor, ker tako nimamo kam!

ANTE : No, no, kje si pa to slišala?

LENA : Na TV.

ANTE : Jaz bi pa vseeno rad prišel v nebesa, sem slišal, da je tam kar v redu. Take luštne punce imajo, kot si ti. Imenujejo se rajske deklice in zelo so vesele, kadar pride kakšen fejest fant na obisk. Angelčki niso za tiste reči, veš. Oni imajo krilca, cele dneve letajo naokrog, ponoči so pa zmatrani. Uf, kako se že veselim!

(Sede na stol, Lena mu sede v naročje.)

LENA : Ti si edini normalen v tej hiši. Umrta bi, če te ne bi bilo.

ANTE *(zelo nežno)*: Jaz tudi. Pravzaprav, bi že bil, mrtev.

(Smeh oba.)

Zelo sem vesel, kadar klepetáš z mano, ti si moj mali metuljček, angelček moj, golobček ... Kaj pa fantje, te radi vidijo?

LENA : Sami butci!

ANTE : Kaj pa punce?

LENA : Te so šele krave!

ANTE : Samo, da te ne zanimajo punce. Sem se že bal!

LENA : Ante, a si ti čist nor?

ANTE : No, ja ... mogoče sem pa res malo...

LENA : Oprosti, saj veš, da nisem tako mislila! Ampak, da bi me zanimale ženske?

Jih imam že doma preveč, kamor stopiš, same babe, pa še tečne povrh!

ANTE : Ti mama teži, kaj? Nič ne moreš, mene poglej, meni težijo vse tri - Agata, Adela,

Ana! Res so babnice zmešane! *(povsem drugače, odmaknjeno)* Ona mi pa ni ... Ji tudi

dovolil ne bi ... ni imela kaj reči... saj ne bi razumel... vol, vol, vol!

LENA : Dedi?

ANTE: O, Lenka moja ... Kaj sva govorila? Ni ji lahko. Moraš jo razumet.

LENA : Težiš!

ANTE : Ne, ne še, še malo ostani, da ne bo spet пусто in prazno in dolgočasno in neznosno
in strašno in grozno in nevzdržno in ...

LENA : Smešen si, da ti gate strga!

(Se zave, da je skoraj nag. Lena slači svoj plašč.)

ANTE: Ja, saj sem ... zakaj mi pa ne poveš?

LENA : Sem mislila, da ti je vroče. Meni je namreč zelo. Kje pa je Ana?

ANTE : Ne vem, a je ni?

LENA : To jaz tebe sprašujem!

ANTE: Jaz sem tu in ti si tu, kje pa je Ana, pa ne vem. Bi morala bit doma?

LENA: Si pozabil?

ANTE *(jezno)*: Jaz pozabil? Jaz nič ne pozabim, zapomni si to! Čeprav bi bilo bolj zdravo.

LENA: Zmenjeno je bilo, da bo vsak večer ostala ena pri tebi...

ANTE: Ker potrebujem varuško, ha?! Tovarišico v vrtcu? Ker mi gre že na otročje!?

LENA *(nežno)*: Z njimi se moraš pogovorit. Nocoj je bila dežurna Ana.

ANTE: Tukaj je postalo nenadoma zelo hladno, se ti ne zdi?

(Lena ga ogrne s svojim plaščem. Ante se umiri.)

Ni važno. Je doma, ni doma Ana anasta. Važno je, da sva doma midva. In midva
sva dva, torej nisem sam.

LENA: Si kar predstavljam, kako je čakala, da boš zaspal. Ta ne zdrži pol ure na mestu,
potem bo pa mat meni težila! Svojo sestro naj pogleda! Njo naj straži, ne pa mene!

ANTE: Ti bo počil ta tvoj mali srček, če se boš tako jezila.

LENA: Spet ne moreš spat?

ANTE: Ampak ne smeš povedat.

LENA: Pa vzemi tableto...

ANTE: Zdaj mi boš pa že ti zdravila predpisovala? Saj nisem bolan!

LENA (*mehko*): Vem, da nisi, a spat moraš. To je edina stvar, za katero se res splača živeti.

ANTE: Pikica moja mala...

LENA: Dedi, povej mi zdaj tisto skrivnost ...

ANTE: Skrivnost? Saj med nama ni nobenih skrivnosti.

LENA: Vedno spelješ pogovor v svojo smer ...

ANTE: Če me pa ti za-pelješ.

LENA: A si zmatran?

ANTE: Popravi mi frizuro, ti veš, kaj je moderno.

LENA: Ti si mega!

(Mu mrši lase, ga poljublja, Ante jo žgečka. Smejeta se do solz. Nenadoma se Ante prime za glavo in skoči s stola. Zbegan hodi sem in tja. Tišina. Lena je presenečena.)

Te glava boli?

ANTE: Glava je zdrava ... Kateri dan je danes?

(Lena pove ime dneva - ponedeljek, torek...)

Ne, ne - dan, mesec, leto...

(Lena pove datum tistega dne.)

Obletnica... Osem-inštirideset, devetinštirideset, petdeset. Petdeseta obletnica najine poroke. Zlata. Jaz sem mladoporočenec zlate poroke ... (*zavriska.*) Kako bi zdaj zaplesal s tabo!

(Kot da se pogovarja z nekom nad mizo. Govori z drugačnim glasom.)

Ne mi zamerit. Ah, saj si vedno vse razumela. Preveč dela imam ... Ves dan sem kot izgubljen taval naokrog z občutkom, da mi nekaj manjka. Kajne, da mi oprostiš?

Jutri greva na večerjo... Zjutraj me spomni. Si bom vzel prosto, obljubim! Kam bova šla...?

LENA: Nehaj! Zakaj to delaš? Dedi? Hej?

ANTE (*Leni, kot da ni bilo nič*): Imaš kaj denarja?

LENA: Prosim?

ANTE: Jutri boš šla in kupila šopek za babi, tak velik, pisan, vseh barv, pa kakšno bonboniero, čokolado...

LENA: Ampak dedi?

ANTE (*grobo*): Jaz nimam časa!

(*Lena se ga še močneje oklene, ji gre na jok.*)

LENA: Nisem je poznala, nikoli je nisem videla. Babi je...

(*Ante ji položi roko na usta. Molčita in se gledata.*)

ANTE: Ni treba vsega na glas povedat. O nekaterih stvareh je treba molčat. Razumeš? Ne pustijo me ven. Vsak dan bi šel k njej, pa me ne pustijo.

LENA: Če se pa vedno izgubiš.

ANTE: Kdo se izgubi?! A zdaj me boš pa še ti? Vidiš, temu se reče zajebavanje!

LENA: O. K., kupila bom... posodila ti bom. Vse bom naredila zate.

ANTE: Ona me čaka, veš. Trudim se, da bi šel po pravi poti. Preden stopim iz hiše, prehodim vsak korak v glavi... Ko pa sem zunaj, ne vem, kam, na katero stran naj se obrnem. Levo? Desno? Ne vem! Le to vem, da ne smem nazaj. Vse je isto, vse poti so enake, ker nobena ni prava. Prava bi bila, če bi me na koncu čakala ona. Živa. Enkrat zavijem levo, potem desno, naprej.... Tako se vrtim in blodim, zaman za soncem hodim.

LENA: Moraš se sprijaznit...

(*Iz veže se slišijo glasovi. Lena in Ante panična.*)

Mama in Agata! V svojo sobo. Dedi, v svojo sobo. Hitro!

ANTE: Še pospraviti bi moral...

LENA: Bom jaz! Lahko noč!

(Ante zavije proti veži.)

Pa ne tja! V tvojo sobo!

(Odpre vrata njegove sobe in ga potisne noter.)

Lahko noč.

(Se ustavi pri kamenčkih.)

S kamni se igra?!

(Ne ve, s čim bi jih pometla. Ante medtem odpre vrata in ji pomoli plašč, ki ga je pomotoma odnesel s sabo.)

ANTE: Lahko noč, metuljček moj.

(Zapre vrata.)

3. prizor

Lena obstane sredi prostora, s plaščem v roki. Potem se spomni in z njim pomete kamenčke pod mizo. V tistem trenutku vstopita Adela in za njo Agata.

ADELA: Kaj pa počneš?!

LENA: Oh, nič... plašč, padel mi je... na tla.

ADELA: Se pravi, da si ravnokar prišla! Ob polnoči! Kako pa misliš, da boš vstala? Kdo te bo pa budil? Jaz že ne!

Kje pa je Anin plašč? Kaj buljiš?

AGATA: Adela, stop, ustavi se no...

ADELA: Kaj se pa ti vmešavaš? (*Leni*) Sva se zmenili ob desetih, ali ne? Samo ne laži, da si že dve uri doma! Kako pa misliš pisat matematiko, če hodiš ob enih spat?

LENA: To je moja stvar.

(Medtem ko govori, hodi Adela razburjeno po prostoru. V nekem trenutku začne šepat na eno nogo. Kot da bi jo čevelj žulil. Vedno bolj glasna je.)

ADELA: Inštruktor je tudi tvoja stvar! Kar sama ga plačaj!

AGATA : Adela, noč je...

(Ji nežno položi roko na ramo. Adela jo grobo odrine. Šepa.)

ADELA: Saj zato, ker je noč, če bi bil dan...

LENA: Bi ti bilo vseeno, kje hodim!

ADELA: Nobenega inštruktorja več! Jutri bom vsem odpovedala. Bo ostal vsaj kakšen tolar zame. Skrajni čas je že, da si kupim kaj novega. Kdo me bo pa še pogledal, če hodim v teh znucanih cunjah naokrog. Deset let stare obleke obešam nase. Druge grejo vsak teden k frizerju!

LENA: Ne pogledajo te, ker si tečna! Tečna in zoprna! Na obrazu se ti vidi, na kilometer daleč. Lahko obesiš karkoli nase, pa te noben tip ne bo pogledal!

(Adela zamahne proti Leni, Agata stopi med njiju.)

AGATA: Nehajta! Adela, kaj ti je kar naenkrat? Lena, prosim, pojdi spat.

(Lena hoče oditi.)

ADELA: Jaz bom odločala, kdaj boš šla spat!

(Lena se ustavi, obrnjena stran. Adela po mučni pavzi.)

Kje je pa Ana? Si klicala očeta?

(Lena odkima.)

A tako?!

LENA: Fehtala pa ne bom!

ADELA: A jaz pa moram? Tvoj oče je!

LENA: In tvoj mož!

ADELA: Ne bo več.

LENA: V špegu se poglej, pa ti bo jasno, zakaj so mu druge bolj všeč. Jaz ga razumem.

Lahko je naredil karkoli, nič ni bilo prav, zmeraj si mu težila. Zmeraj moraš
nekomu težiti! Vse ti gre na živce! Obnašaš se kot stara baba!

(Adela prizadeto strmi vanjo. Sezuje si čevelj, ki jo žuli.)

AGATA: Lena!

LENA (*Agati*): Ti pa molči! (*Adeli*) Ti nisi nikdar nič kriva, samo on je vsega kriv! Pa ni, jaz
vem, da ni!

ADELA: Kako moreš, po vsem, kar je bilo...? Spat! Takoj spat, slišiš?! Da te ne vidim več!

(Vrže čevelj v Leno, vendar zgreši. Agata hoče pobrat nesrečni čevelj.)

Pusti!

LENA (*po pavzi*): Lahko noč, teta Agata. Lepe sanje - obema.

(Se počasi odmaje ven.)

4. prizor

Adela se popolnoma obupana in brez moči sesede v stol. Glavo skriva v dlani. Agata medtem pobere Lenin plašč, ki je obležal na tleh, in ga odnese v vežo. Ko se vrne, obstane sredi kuhinje in čaka, ali bo Adela dvignila obraz. Adela se nenadoma spusti na kolena, išče. Najde čevelj, ga pregleda, notri ni nič, išče ... in končno najde. Piha v tisto nekaj, kar drži na dlani.)

ADELA: Saj sem vedela. Vedela sem ...

AGATA: Kaj?

ADELA: Enak! Vsak dan enak!

AGATA (*si ogleduje*): Lep, okrogel, bel ...

ADELA: Vsak dan mi kdove kako skoči pod noge, se skriva v korak.

Na, za spomin, na lep večer. Hočeš? Seveda hočeš!

Jutri me čaka nov. Nekje ob poti preži name.

(Išče po torbici.)

Bom poskusila nanj napisati datum, da bova vedeli, kdaj sva se imeli lepo.

(Iz torbice vzame svinčnik in notes ter brska po njem.)

Kateri dan je danes, nikoli ne vem, mesec kateri, leto?

Oh, kaj vse me čaka jutri!?

AGATA: Vsak dan je vreden spomina.

ADELA: A jaz si že zjutraj zaželim, da bi ga bilo čimprej konec! Današnjega bi sploh rada pozabila.

AGATA: Tak dan se ne pozabi nikdar.

ADELA: Velik trebuh je morala imet. Po moje sta se poročila samo zaradi tebe!

AGATA: Ne verjamem.

ADELA: Jaz pa! To, da je umrla prav na obletnico svoje poroke, ni naključje!

AGATA: Upam, da je oče pozabil.

ADELA (*piše na kamenček*): Premajhen je... Drugače bi ti še srček narisala zraven, čisto majhen, ker prav velikega nimam, bi rekla Ana .

(*Se nasmehne sama sebi in nadaljuje z drugačnim glasom.*)

Vse pozabi! Še vode ne potegne več za sabo. Morale bi ga dat v dom!

AGATA : Ne!

ADELA : Kot otroka ga je treba pazit! Jaz se ne morem ukvarjat z njim, Lena tudi ne! Ana ne ve, kje se je glava drži, ti boš pa skrbela za tistega paglavca.

Na kamenček. Nočeš? Prav! Naj gre, od koder je prišel. Bom pa vse sama požrla!

(*Pogoltno kamenček.*)

AGATA: Lahko noč, Adela.

ADELA : Ga boš res pripeljala sem?

AGATA : Lahko noč.

ADELA: Naj ti bo - noč, ker meni je dan, beden, zaklan ...

(*Agata odhaja. Adela se naglo dvigne.*)

Tistega, kar neseš s sabo, pa ne dam!

AGATA: Ne razumem.

ADELA: Tople besede, ki si mi jih hotela dat. Nasvet!

AGATA: Ne vem ...

ADELA: Veš, veš, samo ti veš. Nekaj si mi še hotela reč, me mogoče o čem poučit, Ne moreš uit, te ne pustim. Povej! Čakam! Zelo sem nestrpna! Se ti nič ne smilim?

AGATA: Pojdiva spat. Za obe bo najboljše.

ADELA: Ti pa veš, kaj bi bilo zame najboljše!?

Pojdi in se naspri, poklekni in moli, prosil Boga zame in za mojo hčer!

AGATA : Ada, tako ne boš prišla nikamor!

ADELA (*smeh*): Kam pa naj grem? Sem sem se vrnila, ker nisem imela kam!

(*zelo razburjeno*) Naj grem in mu polížem noge? Naj se vržem na kolena pred njim? Naj mu obljubim, da bom odslej z nasmehom na ustih čepela nad golažem, v strahu, da se mi ne prismođi, medtem ko se bo gospod z navzkriž dvignjenimi nogami utapljal v svetovnih problemih? Da mu bom vdano, kot sužnja, metala hrano na krožnik, likala gate, pobirala lase drugih žensk s poškrabljenih ovratnikov in mu z drhtečo dlanjo brisala tuje poljube z obraza? Mu bom služila, kot pes, da me bo kdaj opazil, morda pobožal, da si bom nekoč, ko se mu ne bo več ljubilo metat za tujimi kıklami, pogrela utrujene, presušene kremplje ob njegovih svinjskih tacah?

AGATA : Mogoče bi morala odit že prej, mogoče...

ADELA: Mogoče! Mogoče ti ne bi smela toliko čvekat!

Zdaj je lahko bit pameten! Zdaj tudi jaz vem, kaj bi morala!

A kako boš pameten, če imaš rad? Kako boš videl in vedel, če si slep in neumen?

AGATA : Ko si mlad, misliš, da je še vse pred teboj, a preden se zaveš, je vse mimo.

ADELA (*nesramno*) : Amen!

AGATA : Razumeš le tisto, kar hočeš. Vedela si ...

ADELA (*histerično*): Nisem vedela, ker nisem hotela vedet! In če nekaj nočeš,

potem tistega ni!

Ko je prišla Lena na svet, je videl le njo, pol leta se me ni dotaknil. Vsak dan je gledal moje prsi, ko sem jo dojila, pa se ni spomnil, da bi jih pobožal. Le njo je stiskal k sebi, njo je tolažil in ji brisal solze, mojih, ki so vsako noč kot dež namakale posteljo, ni opazil.

Strah me je bilo vsakega trenutka, ko nisem bila ob njem, pogledov,

ki jih odmerja drugim ženskam, strah me je bilo njihovih nasmehov, dotikov,

vlačnih bliskanj oči. Strah me je bilo strahu.

(Iz torbice vzame robček, da bi si obrisala solze.)

Joj, kakšen nered imam spet!

(Zlaga stvari ven, pospravlja papirčke, šminke, majhne, drobcene predmete.)

Zdaj sem pa še lačna!

(Agata razume namig in hiti pripravljat hrano, Adela nadaljuje nekoliko bolj sproščeno.)

Se spomniš dne, ko je Ana prvič pripeljala Davida v hišo, ga kot kup nesreče odložila na stolu, tule in odvihrala telefonirat drugemu tipu?

Roke je stisnil med kolena in zbegano prisluškoval njenemu neusmiljenemu smehu. Večerja je bila že zdavnaj kuhana, morali bi sest k mizi, mamica je bila nervozna, on pa je kar sedel in čakal, da se ga bo gospodična usmilila. Niti jest ni hotel, glas se mu je tresel, jecljal je in zardeval, da je bilo še nam nerodno.

Vedno je bila brezobzirna, a to je bilo res preveč!

Čez pol ure je končno prišla in ga pobrala brez besed, kot klobuk, pozabljeno knjigo, kot zapuščen, ničvreden predmet. Brez pozdrava se je kot majhen, moker kuža, odplazil za njo. Mi pa smo molče sedli k večerji.

(Adela je, Agata sede poleg nje.)

Nikoli ne bom pozabila. Ta njegova pasja vdanost je bila res ponižujoča!

Slutila sem ... ah, nič!

AGATA: Vem.

ADELA: Res misliš, da vse veš?

AGATA: Ne, obratno. Več, ko slišim in vidim, manj vem.

ADELA: Bilo je prepozno, igra se je že začela. Točka je začela svoje neusmiljeno potovanje po krožnici brez konca.

(Med pripovedjo o Davidu je Agata položila na mizo velik kuhinjski nož. Adela ga vzame in se z njim igra. Sprehaja ga po rokah, se dotika obraza, boža vrat. Pogled na to je precej neprijeten,

rešuje ga občutek, da se Adela tega početja ne zaveda popolnoma, ker je prevzeta s svojim spominom. Ko rezilo pripotuje do nog, začne trgati nogavico. Cefra in para jo z veseljem in silno močjo, ki se prikaže tudi na Adelinem licu.)

A nekje je konec! Vem, čutim, da je blizu. Mogoče prav tu.

AGATA: Proti usodi ne moreš!

ADELA : Lahko, lahko jo ustaviš, prekineš, izstopiš iz kroga! Kot mama!

AGATA: To se ne sme! Pozabi! Bog drži vse niti v rokah. Mi ne moremo nič. Sprijazni se s tem. Če nasilno prekineš usodo, se bo le še bolj neusmiljeno nadaljevala drugje.

Kaos zahteva žrtve. Tisti, ki ostanemo, plačujemo za one, ki jih ni več!

ADELA: Molit ne znam, to delaš ti namesto nas, pa nič ne pomaga!

AGATA : Bog je pravičen, ko je najhujše, ga moramo poiskati v sebi.

ADELA: Boga ni! Če pa je, je krivičen, ker dopušča, da goli in obupani stojimo pred njim.

To ni svet, to je klavnica!

AGATA: Ne ubija Bog, ampak ljudje.

ADELA : Ne, ubijajo bombe, puške, frače ... Očetova kravata, če jo dovolj močno zategneš!

AGATA : Nesreča ubija! Zloba! Vsaka hudobna misel povzroči smrt.

ADELA : Nehaj že s temi litanijami, zelo v redu punca si, ampak preveč moriš s tem svojim bogom.

Tudi ti imaš svoj kamenček, le da tega nočeš priznat. Tudi ti šepaš! (*smeh*)

Pri nas bi se lahko reklo, "Pri treh šepavkah " . Ti ni všeč? Meni se zdi super!

Moram povedati Ani, njej bo všeč .

(Agata že nekaj časa rezlja, seklja sir in kruh na prav majceno koščke. To dela nezavedno in ne opazi, ko se ureže. Adela pa je tako ali tako preveč zaposlena s svojimi zgodbami.)

Le kje se spet vlačijo? Je pa res potrebna. Vedno je bila divja, trikrat je zavila z očmi in je dobila vse, kar je hotela.

Noč in dan mi je bila za petami, prilimala se mi je na kožo, jezik, nisem se je mogla

otrest, še pentlja v njenih laseh je bila enake barve kot moja. Jokala je, če sem se ji izmuznila za kakšno uro .

Hotela sem bit sama. Samo jaz, cela, ena sama, ne vsaka na pol!

AGATA: Imela te je rada.

ADELA: Ja, tako da bi me kar požrla. Pol enih je že! Pojdi spat, da ne boš jutri hodila s podočnjaki naokrog.

AGATA : In ti? Kako boš operirala?

ADELA : Sem že navajena, dve, tri močne kave, pa je v redu.

Ta hip sem se spomnila nekih sanj. - Stojim nad svojim odprtim trebuhom, z rokami v črevih, ki se mi kot kače vozljajo okrog prstov, me stiskajo, da se cedi iz njih. Blato iz črev, iz prstov kri. Ne morem spulit rok iz trebuha, strašno smrdi. Ana me seveda ves čas opazuje in se krohoče na vse grlo misleč da se le igram. Samo ona je lahko tako trapasta, da ne ve, kdaj gre zares. Na koncu pride mamica in me odreši.

AGATA : Je kakšna misel v tvoj glavi, ki ni povezana z Ano?

(Adela pospravlja kruh in ugotovi, da je krvav.)

ADELA : Vse je krvavo, kruh, sir, tvoja roka. Urezala si se.

AGATA : Pa res.

(Gre k pomivalnemu koritu in si spira kri z rok.)

ADELA : Pridi, ti bom povila.

AGATA : Je že dobro.

ADELA : Zdravniku se ne ugovarja!

(Agata ji pomoli prst.)

Uf, precej globoko! Do kosti! Te boli?

AGATA : Ne.

ADELA : Tako, še malo bo bolelo, jutri pa bo že dobro.

AGATA: Nič ne čutim.

ADELA: Res ne?

AGATA: Ne.

(Adela pritisne prst na Agatino rano. A ta je popolnoma mirna.)

ADELA: To pa? Nemogoče.

(Stisne z obema rokama.)

In zdaj?

AGATA: Nič.

ADELA: Sploh ne čutiš bolečin?

AGATA: Ne.

ADELA: Enkratno, ne morem verjet. Kaj bi dali moji bolniki za to?!

Od kdaj? Odkar je umrl Andrej? Koliko let je že?

AGATA: Oktobra bo deset.

ADELA : Nikoli ne govoriš o njem.

AGATA: O njem lahko le molčim.

ADELA: Tudi o sebi ne govoriš. Kaj pa čutiš?

AGATA: Trenutek, ki mine. Čas.

ADELA : In zakaj nista imela otrok? Je Bog tako hotel?

(Mučna tišina.)

Oprosti.

(Agata se počasi obrne in gre proti svoji sobi, na pragu komaj slišno izdavi.)

AGATA : Lahko noč ...

ADELA *(zavpije za njo)*: Do konca življenja ti bom zamerila, če boš pripeljala tistega otroka v hišo!

(Agata se počasi obrne. Adela zmedeno.)

Ne maram, da se kdo dotika mojih stvari. Vsi moji spomini so tu.

AGATA : Torej si se vrnila le zaradi spominov, ves ta cirkus okoli tvojega moža...?

ADELA : Ja, zaradi spominov! Zaradi spominov na dom! To je moj dom! Moj edini dom, in hočem, zahtevam, da je takšen, kot je bil nekoč! In takšen tudi bo! Vse bo, kot je bilo nekoč, razumeš ?!

AGATA : Ne...

ADELA : Pa boš morala! Lahko bi vsaj vprašala. Se bojiš, da boš sama na stara leta, kaj!? Samo delaš se, da te ne boli. Lažeš!

AGATA: Kaj hočeš? Hočeš, da krvavim pred tabo, da se utapljam v solzah, da tebe in vse druge mučim s svojo žalostjo? To hočeš? Ti bo lažje, ko me boš gledala kako trpim? Bo potem tvoja nesreča manjša?

(Strga povoj.)

Tu imaš! Zdravi s tem svoje rane, zaveži si ga na srce, ali pa na dušo, če jo sploh imaš! In Bog ti pomagaj, tebi in tvojemu otroku !

(Odhaja. Adela za njo.)

ADELA : Agata, počakaj! Nisem tako mislila, oprost, ne vem, kaj mi je bilo. Oprost.

Prosim?

(Agata zaloputne vrata za sabo. Adela zavpije kot ranjena žival in z enim zamahom roke pomete stvari z mize. Potem se vrže na mizo in se skrije vase. Hlipa.)

5. prizor

Skoraj neslišno vstopi Ante, pritava počasi v živahnem dialogu s samim seboj, z dvema različnimima glasovoma, hodi mimo Adele.

ANTE : Koga spet čakamo? ... Tebe, da se boš enkrat v življenju naspal!

(smeh) ... A da se ne bi več zbudil? ... Nisem mislil tako... Pa misli prav! ...

Torej ga še ni?... Koga?... Ja tistega, ki še ni prišel. Agata je rekla, da bo ...

ADELA : To bomo pa še videli!

ANTE : Le da ne bi prišel prepozno... Kakšen pa je?... Menda je otrok... To pa menda vem !...

Se bova skup grela... Moja postelja je bolj topla, pri tebi je mrzlo! ... Pri meni bo spal

z golobčki, otroci ... Ni govora, spal bo pri pri meni! ... Pri meni!... Meni! ... Meni! ...

Meni...

(Ko postane Antejev prepir s samim sabo preglasen, Adela vstane.)

ADELA : Oče, pojdi spat .

(Ante je ne pogleda, trese z glavo, v živahnem dialogu drsa nazaj v smeri svoje sobe.)

ANTE Kam?... Kamor hočeš. Kaj me sprašuješ, če veš? ... Nič ne vem! ... Pa se spomni!

... Dobro, no ... Nič ni dobro ... Pa vseeno ... Tudi vseeno ni! Ni, ker je ona še

vedno tu! Razumeš? ... Veš, da ne ... Vem, ampak je, v zraku visi ... Je to tvoja

kravata? ... Seveda, najlepšo je vzela! ... To se ne dela, ne, ne ... Seveda ne,

moraš vprašat! Ne moreš se kar tako nekemu obesit za vrat! ... Pusti zdaj to, mene

zanima, kdaj bo prišel...

(Adela, ki se ji Ante prepusti, ga odpelje v sobo.)

Prišel bo, ko bo tu! ... To si pa zelo dobro povedal ... Bolje, da je sam pri nas,

kot drugje! ... Za ideale se ne splača ne živet ne umret! Zapomni si to! *(smeh)*

Jaz si bom zapomnil! Ti si tisti, ki vse pozabiš... *(jezno)* Ni res! To ni res!...

Je, je. Ko si boš enkrat priznal, mi bo laže živet s tabo ... Ne, ne, ni res. (*Adeli*) Kajne, da ni res?

ADELA : Ni, ni res.

(Ante je potolažen. Adela zapre vrata, ker se iz veže zasliši hrup. Začne pospravljati.)

6. prizor

Vstopi Ana.

ANA : Dober večer .

(Adela le nekaj zamrmra predse.)

Rekla sem - dober večer...

ADELA : Jaz tudi.

ANA : Oprosti, nisem slišala.

ADELA : Bi lahko slekla plašč, preden vstopiš?

ANA : Ja, mami, vsekakor, že tečem, poglej.

(Gre obesit plašč v vežo, Adela medtem pospravlja. Ana govori teatralno, ko se vrne.)

Vse sem postorila, kot si naročila, in sedaj ti bom " priskočila" na pomoč. Hoop ...

Poglej jo no... V tla strmi, stran od mene obrača oči... Nekaj je narobe, se mi zdi!

(Hoče objeti sestro.)

Spet slabe volje?

ADELA : Ne, sploh ne, samo...

ANA : Samo... vse ti je padlo po tleh...

ADELA : Ja, malce sem bila nerodna. Verjetno sem preutrujena.

ANA : Pa ne izgledaš. Prav lepa si.

ADELA : Če sem jaz lepa, si ti slepa.

ANA : Dovolj nasmehu, da ti zapoje na licu!

Saj ni konec sveta, če si odšla od moža! Ta tepec te tako ali tako ni bil vreden, saj ni vedel, kaj ima! A ti si boš našla drugega, novega, boljšega, takšnega, ki te bo nosil na rokah, ki bo jokal namesto tebe, kadar boš žalostna!

Do takrat pa boš z nami.

Naj bo nocoj kot nekoč, naj se blešči, naj bo ta noč oprana skrbi! Vse, kar boli, naj ostane zunaj. Naj bo odprto, ubrano!

Dokažimo mami, da se imamo radi, kot je hotela, kot je vedno pričakovala od nas!

Spet smo vsi zbrani in knjiga spomina se lahko odpre na zadnji strani.

(Ana hodi za Adelo sem in tja, medtem ko ta pospravlja.)

ADELA : Pusti me, Ana. Ne bo ti uspelo, slabe volje sem.

ANA : Bo, bo, meni vedno uspe.

(Hoče objeti Adelo.)

Ti povem en dober vic?

ADELA : Bolj me zanima, kje si bila!

ANA : Ja... tam, kjer sem slišala vic.

Sta šla Mujo in Haso na dolge počitnice in sta prišla do...

(Adela odpre smetnjak, da bi vanj vrgla Agatin povoj, ki ga ves čas skriva v roki.)

Kaj ste pa počeli ? Smeti so polne krvi. Se je kdo urezal?

ADELA *(prisiljen smeh)*: Ne, kure smo klali. Pravzaprav samo eno...

ANA : Vidiš, da mi je uspelo.

ADELA : Kaj?

ANA : Nasmejat te.

ADELA : Dober vic, tale o Bosancih !

ANA : Saj ga še ni konec! Ali pa si se spomnila kakšnega o kurah?

ADELA : Ne, nisem ...

ANA : Čudna prešernost ti šviga iz oči!

ADELA : Meni prešernost, tebi pa prevzetnost!

ANA : Prevzetnost, da, a ne povzpetnost ! Povzpetna pač nikoli nisem bila. Pa bi morala bit, da bi bila utrujena od dela, kot vsi pošteni ljudje, ne pa od postopanja

naokrog! Imela bi par pridnih otrok, moža, službo, primerno družbo in svoj stol na vrhu stopnic. Kaj stol - fotelj, snežno bel, dišeč, tako mehak, da se vanj pogrezneš do lic.

Imela bi visok položaj, bila bi dobro honoriran državni lakaj!

Vsak, ki mi ne bi dal, saj veš kaj, bi letel po štengah, da bi se kresalo, da bi se na pločniku razletel na prafaktorje. In na vsakem koščku bi pisalo, da je njegova duša, s tem mislim telo, uboga, netaletrirana, državi škodljiva, mogoče celo nevarna, in jo je treba v kali zatret, zatolč, onemogočit, zapret za zidove najbrutalneje državne ustanove.

Vsak drug bedak, ki bi se predal, za slavo, brezpogojno, brezglavo, vsak, ki bi znal lepo, enakomerno, dovolj predano kimat z glavo, vsak tak bi bil bogato nagrajen, kar tam v fotelju, v centru moči, z zlatim pečatom moje oblasti.

ADELA : Res si pohotna. A raje povej vic do konca.

ANA : Puhtim od pohote, od požrešnih, pregrešnih misli, od pogrošnih rim, ki se mi obešajo na besede. In utrujena sem od igranja oblasti, slabo mi je v želodcu, le če pomislim nanjo.

Je pa že bolj zdravo živeti s socialno in se režat vsem bedakom v brk. Kaj misliš, Adela, ti, ki gledaš ljudem vsak dan v jetra, želodec, v drobovje intimne poezije?

Ne morem si predstavljat sebe nad odprtim trebuhom. Ne vem, kaj bi storila.

Mogoče bi ga ubila?

Ali bi pa sebe.

ADELA : Zadnje bi bilo bolj humano.

ANA : Koliko si jih ubila, od tistih, ki jih nisi rešila?

ADELA : Ana!

ANA (z enakim glasom kot sestra): Adela! (smeh) Nakladam. Več bi morala molčat.

ADELA : Se strinjam.

ANA : Ah, utrujena sem... Ne, ne, le čas je utrujen, utrudljiv, šepav...

ADELA : In kaj šele bo!? To ni še nič!

ANA : Ne, ne, ne, dokler... dokler... ah...

Jaz hočem sanjat, se ljubiti, prepevat, plesat dneve in noči... kot metulj...

(Ana pleše, najprej počasi, potem vse hitreje, se zaletava v stvari, podira stole, vabi Adelo.)

Jaz sem metulj. Ti pa si buba, Adela. Dve življenji imava in eno...

ADELA : Če sem jaz buba, si ti veščica.

ANA : Ja, veščica, ki se brezglavo zaletava v luč. To je noro.

Poglej, vsa krila imam že prismojena. Samo vprašanje časa je, kdaj bom padla.

(Se noro vrti.)

A nič zato! Pridi Adela, zapleši z mano, plešiva, dokler je luč!

ADELA : Jaz sem že odplesala svoj ples.

ANA : Oh, kako je vroče, dobro sem že prismojena...

ADELA : In prismojena, da ti Bog pomagaj!

ANA *(smeh)*: Ga boš ti prosila?

ADELA : Ne, jaz ga bom raje vprašala, kje si bila nocoj. Verjetno ve samo on.

ANA : Ne, tudi Agata ve, ona ima dobre zveze z Bogom.

ADELA : Nehaj noret in povej, kje si bila?!

ANA : Mislim, da to ni tvoja stvar.

ADELA : Pa je, ker si pustila očeta samega!

ANA : Nisem, mačka je predla pri njegovih nogah, ko sem šla... ven.

(Se ustavi.)

ADELA : Kaj pa, če bi se zbudil, če bi čisto slučajno odtaval v noč?

Vrata si namreč pustila odklenjena, po tem sklepam, da se ti je zelo mudilo.

ANA : Dobro sklepaš, odlično, se vidi, da dela tvoj mož na policiji!

(Vzame steklenico iz hladilnika.)

ADELA : Ne izmikaj se, dobro veš, da je oče hudo bolan!

ANA : Nič ne vem o njegovi bolezni, vem pa, da je hudo nesrečen, odkar je umrla mama. Zate je vsak bolan!

Ne? Ne! Ne, jaz nimam pravega odgovora zate, ker te noben moj odgovor še nikoli ni zadovoljil. Šmrc, šmrc! *(igra žalost)* Tebe je nasploh zelo težko zadovoljiti.

ADELA : Tebe pa dosti laže!

ANA *(ostro)*: To pa ni tvoj problem, sestra!

ADELA : Obnašaš se popolnoma neodgovorno. Tako se obnašajo... sama veš, kdo.

ANA : Kurbe? Si to hotela reči? Naravnost in naglas povej! Naj te ne bo sram besed, če te ni sram pokvarjenih misli!

ADELA : Vse kaže, da ne veš, kaj mislijo ljudje o tebi?

ANA : Naj mislijo, kar hočejo, ljudje! Poserjem se na njihovo mnenje! To bi pa že morala vedet, zato pa sedim doma. Nikakor pa mi ni vseeno, kaj misliš ti!

ADELA : Kaj si pa pričakovala?

ANA : Pričakovala sem... Kaj sem pričakovala? Oh, nič!

ADELA : Misliš, da mi je vseeno zate? Če nič drugega, je nezdravo v današnjih časih... Nikomur ne piše na čelu, da je bolan...

Saj ne veš, s kom imaš opravka!

ANA *(po pavzi)*: S fantomi! Opravka imam s fantomi. Šele sedaj vem, pa bi morala vedet že davno prej.

(Se nežno približa sestri.)

Adela, jaz sem tvoja sestra. Ti si prva polovica in jaz sem druga, podobni sva si in različni obenem. Kot pravi dvojčici, tako je rekla mama, se spomniš?

Ti narediš, kar jaz mislim, in jaz, kar si hotela ti.

ADELA : Nehaj s temi oslarijami, raje povej, s kom si bila!

ANA : Bila sem z nekom, ki bi ti bil zelo všeč, ker imaš enak okus kot jaz!

ADELA : Nehaj!

ANA : In ti, trapa, si se šla poročiti s takšnim človekom?!

ADELA : Nehaj!

ANA (*lahkotno*): Šel je s tabo, da bi me še kdaj srečal na poti v tvojo sobo.

(*Adela zaluča steklenico v Ano in zgreši.*)

Smetarka raztreščenih duš!

ADELA: Molči, Ana, tiho bodi!

ANA : Ne bom. Ti si začela!

Nehaj vohunit za mano in ne obnašaj se do mene kot do svoje uboge hčere,
ker nisem tvoja last!

Raje se drži svojih nožev in pazi, da se ti ne izmuznejo iz rok!

ADELA (*cinično*) Si se olajšala?

ANA : Vsekakor! Ne vem pa, če si se ti!

ADELA : Zakaj si se vrnila domov?

ANA : Ker sem upala, da me ne bo nihče tega spraševal. In da bi spet našla
kaj lepega, recimo tebe.

ADELA : Prišla si, da bi mi ukradla hčer!

Že zdavnaj si zavohala, kako je med nama z Davidom!

Veš, kako te ima Lena rada. Odkar pomnim, je govorila le o tebi.

V tebi je iskala izpolnitev vsega, kar ji jaz kot mati nisem smela dovoliti.

Pri tebi se je lahko v nedogled basala s čokolado!

Prišla si, da bi izkoristila trenutek, ko sem najšibkejša.

Samo zato si prišla! Lisica!

- ANA : Jaz sem lisica in tatica, ti pa si poosebljena pravica!
- ADELA : Lena je moj otrok! Če hočeš svojega, si ga boš morala roditi!
- ANA : S katerim tepcem pa?
- ADELA : Pri štiridesetih se začne, pri petdesetih je nevzdržno. Prej je treba misliti na otroke! Saj sta znoreli, obe!
- ANA : Če ne bova imeli otroka, bova morali futrat očetove golobčke!
Agata bo imela muslimančka, jaz pa tvojo Lenčko!
- ADELA : Musliman?
- ANA : Z našim državljanstvom. Oče se je šel boriti za svobodo svoje domovine in so ga zakopali kar tam - doma, mama je umrla za rakom in so jo zakopali kar tu - na tujem.
- ADELA : Musliman?
- ANA : Saj ni bolan, če je musliman! Ni kužen, ne smrdi, nima bolh, ne uši!
Žalosten pa je, izgubljen od žalosti, pozabil je pisati in brati. Ni čudno! Jaz bi še govoriti pozabila.
In zato se ga je usmilila naša zlata Agata. Da ne bo revež tako sam. Zato bo prišel v rejo k nam. Posvojitev ne pride v poštev, ker nobena nima moža!
Ena ga pravzaprav ima, a se ne ve, do kdaj.
- ADELA : Jaz naj bi posvojila muslimana? Si nora?
- ANA : Sem, odkar norci kažejo na zdrave.
- ADELA : Torej bo Agatin dedič?
- ANA : Lahko bi bil tvoj, lahko je moj... Pa ne, da že razmišljaš o dediščini?!
Pri živem očetu?
- ADELA : Razmišljam - stvarno.
- ANA : Meni se zdi - nevarno! Preveč dobro si se naučila množiti.

ADELA : Eni delijo, drugi pa množimo.

ANA : A tistim se reče ekonomisti, ne pa zdravniki - humanisti.

ADELA : Lahko noč, pesnica!

ANA : Lahko noč, dvojčica!

(zase) Ko bom jaz pesnila, boš ti spala! Ti boš iskala in jaz ne bom našla. Ti se boš prebudila utrujena od sanj in jaz bom nehala hrepenet. In vse bo kot nekoč!

(Ko pride Adela do vrat, Ana zavpije.)

Bila sem z njim, da veš. Nocoj sem bila z njim, z Davidom, tvojim možem,
in moram reči, da ni bilo slabo!

(Adela zastane, se počasi obrne, Ana širok nasmeh, Adela zaloputne z vrati.)

7. prizor

Ana nervozno seže v žep. Ven potegne majhno prozorno vrečko z belim prahom. Na vratih se pprikaže Ant, Ana ga ne opazi. Počasi pridrsa za njen hrbet, Ana prestrašeno stlači vrečko v žep.

ANA : Si me prestrašil...

ANTE (*tiho, se trese*): Kaj je bilo to?

ANA : Grmi. Verjetno bo deževalo.

ANTE : Saj je ravnokar nehalo.

ANA : Res? Nisem opazila, tam, kjer sem bila, ni deževalo.

ANTE : Ja, v gostilni pa ne dežuje...

(Ana se smeje.)

Povsod je v redu, če imaš dobro družbo... Dokler je bila Antonija...

ANA : Ne le zate, za vse je bilo dobro.

(Ante hoče spet nekaj reči, vendar ga Ana spet prehit.)

Vem, očka, vem, tudi jaz jo pogrešam.

ANTE : Ne morem več čakati. Če bo še dolgo tako, se bom s prsti v prst zagrebel.

(Gleda svoje roke.)

Ne znajo več delati, samo še čakajo.

ANA : Objemat pa znajo ...

ANTE : Pridi...

(Jo vzame v naročje in boža.)

To še znajo in le tako se tolažijo.

ANA : Nežne roke imaš.

ANTE : Revica moja, res ne najdeš nikogar, ki bi te potolažil?

Preveč izbiraš. Preveč zahtevaš. Nič mi ne poveš, potem pa praviš, da grmi.

ANA : Saj vse veš.

ANTE : Vem, samo tisto, kar slišim.

Morala se ji boš opravičit.

ANA : Jutri...

ANTE : Nič od tistega, kar si rekla ni res. Slabe volje je, zelo je nesrečna in sama, moraš jo razumeti, ne smeš jo obtoževati.

ANA : Vem, jutri se ji bom opravičila, obljubim.

(Ana nenehno smrka.)

ANTE : Si prehlajena?

ANA : Ne, zakaj?

ANTE : Ves čas posmrkuješ.

ANA : To bo zaradi dežja.

ANTE : Vsi občutimo bolečino in radost na enak način, toda ko gledamo druge, nam postaneta tuji in namesto da bi si prišli blizu, nas postane strah, in se le še močneje zapremo vase.

Tako malo časa sem preživel z vami. Čez noč ste zrasle v drevesa, ki rastejo sama.

Ljubil sem vas, kot sem ljubil njo, pa usta, roke, srce niso več znali govoriti.

Ljubezen sem vklenil v svoj strah, v svoj sram.

ANA : Prihajala je nenadoma, njen pogled je bil zastrt in me objela. Poljubljala mi je obraz, oči, lase. Vklenuila me je z rokami, da mi je zastajal dih, srce pa ji je razbijalo tako močno, da me je postalo strah. Njeni lačni prsti so se, ne da bi vedeli, zadirali vame, kot da bi hoteli prodreti globoko v telo, vsrkat vso mojo moč. Bilo mi je težko, nisem vedela, zakaj to počne. Njen objem je bil krčevit in nem, stiskala me je do bolečin, nisem se upala premakniti...

V naslednjem trenutku je že, kot levinja, neslišno zapirala vrata za sabo, jaz pa

sem, otrpla, obsedela na stolu in opazovala popoldan, ki se je prevešal v večer.

Nikoli nisva govorili o tem. Ti si prvi, ki sem mu povedala.

ANTE : Ana, zakaj je to storila?

ANA : Ne vem, Ante, ne vem. Ker je ljubila ljubezen...

ANTE : Jaz pa njo.

A nekoč, davno, je bila moja golobica nežna, mila sanja, mimobežna...

Z vsakim rojstvom dlje od mojih rok, dlje od besed. Na koncu le še misel nedosežna.

ANA : Vedela sem, že tisto ali naslednjo noč boš prišel ti. Hodil boš od ene do druge postelje in nepremično strmel v nas. Potem se boš sklonil v mraku in se dotaknil roke, pobožal obraz...

Z naježeno kožo sem sledila tvojemu težkemu dihu, mračnemu mrmranju tvojega velikega telesa.

ANTE (*čez čas*): V vas sva iskala podobo svoje izgubljene ljubezni.

In ko ste odšle od doma, sva ostala kot molčeča stolpa v zapuščeni trdnjavi.

Obsedela sva vsak na svojem stolu, vsak na svojem koncu mize, vsak na svojem robu postelje. Takrat je bilo že prepozno.

ANA : Kot zdaj. Ura je dve. Čas kliče k počitku.

ANTE : Uro imaš v glavi. To pa ni preveč prijetno.

Res dežuje?

ANA : Ne, sonce joče namesto nas.

Naj treska, grmi, naj odplava vse skupaj. Bolna sem, sram me je, da pripadam človeški rasi. Človek je popolna negacija življenja!

Noč in dan me preganja slika z ekrana. Štirileten je gledal naravnost vame. Iste

oči, isti lasje, lahko bi bil moj sin. Novinar ga je spraševal, on pa je le nemo

strmel vame.

Brez nog je ležal, brez staršev, brez besed, z globoko vdrtim, vprašujočim pogledom. Kamorkoli grem, me spremlja njegov pogled, stotisoči mrtvih pogledov, zdrobljenih do kosti.

ANTE : Vse poti so enake, nazaj, naprej, levo, desno, vse je isto, preblizu in predaleč obenem.

ANA : Na zunaj cel, je svet vedno bolj raztrgan. Preteklosti smo pobegnili, prihodnosti ni, sedanost pa obstaja le še kot neskončna množica notranjih eksplozij. Zavest o človeku obstaja le še kot astronomska navezanost na čas, ki je čakanje.

Nedevnost, nezmožnost je edina determinanta našega obstoja.

Obupani smo obstali na robu prepada, v koraku, brez nog, brez rok, brez ust, pošasti z ogromnimi očmi, spački z velikimi ušesi nemočno opazujemo svoje duše, ki padajo v mrak.

ANTE : Ana moja, če bi vedel, da boste šle našo pot, se vas ne bi tako veselil.

ANA : Oh, očka!

ANTE : Nastavite pest, bi vas morala učiti. Nastavite jo in udarite, zamahnite z njo proti tistemu, ki vam prihaja naproti. Tudi če ni treba, za vsak slučaj, samo da ga prehitite!

Dvignite pesti, tudi če jih nasprotnik ne dviguje proti vam, dvignite jih, ker jih je skrtil v žepu .

Tako bi vas morala učiti, saj sem vedel, pa Antonija ni dovolila! To bi bila prava dota! Potem se ne bi s takšnim pogumom in zanosom odpravljale osvajat sveta, potem ne bi že pri prvi postaji izgubile ravnotežja!

ANA : Lepo in prav sta nas učila.

ANTE : Ni bilo prav! Morala bi vam povedati, kaj vas čaka!

A ona vas je hotela obvarovat vsega hudega, še tisto, kar je bilo med nama narobe, je skrivala. Nikoli mi ni nič očitala, pa mi je imela kaj. Oh, kakšen tepec sem bil! Tebi lahko povem, ti boš razumela!

ANA : Oprosti mi, nisem te hotela razžalostit.

ANTE : Saj me ne moreš še bolj.

ANTE : Hotela je, da bi bilo vse lepo, ubrano, urejeno, čisto.

ANA : Najhuje mi je bilo, ker nisem mogla bit takšna, kot je želela.

Danes bi bila precej nesrečna zaradi nas.

ANTE : Bila bi vesela, ker ste se vrnile domov.

ANA : Ne! Poslala bi nas nazaj. Povedala bi nam, da ne spadamo več sem.

ANTE : Jaz sem pa tako vesel, ker ste se vrnile.

ANA : Treseš se. Spet te zebe. Pojdi v posteljo in se pogrej.

ANTE : To je največ, kar lahko storim.

Lahko noč, metuljček moj.

(Odide.)

ANA : Metuljček brez kril!

*(Iz žepa potegne že znano vrečko in jo položi na mizo. Prelaga jo iz roke v roko in spet odloži. Z vratu potegne dolg šal. Zamišljena se zastrmi v strop nad mizo. Počasi vzame šal in ga spet suče med prsti. Sleče suknjič, sezuje copate in počasi stopi na mizo. Za hip deluje mirno, potem spet zmedeno. Na mizo postavi stol, šal zaveže okoli vratu, naredi še eno pentljo, preveri, če je dovolj močna, zamiži, stopi na stol, hoče zataknet pentljo na " kavelj " pod stropom in... Vstopi **Lena**, skuštrana, krmežljava, neprespana, slabe volje.)*

II. DEJANJE

8. prizor

Glasba od prej, počasi luč. Prostor je isti, minilo je le nekaj minut. Ana in Lena sedita na mizi, obrnjeni proti nam bingljata z nogami. Ana kadi.

LENA: Daj mi en dim.

ANA: Pa še kaj!

LENA: Pa še zlato uro.

ANA: Še vodomet dobiš zraven, če boš pridna punčka in boš šla spat.

LENA: Sem ti rekla, da ne morem.

ANA: Nihče ne more, kot duhovi se sprehajamo naokrog.

(Ana se trudi delovati sproščeno.)

Mogoče je v stenah te hiše zazidana skrivnost, zaradi katere nas muči nespečnost?

LENA: Po moje je slab zrak, glava me boli.

ANA *(kar se da veselo)*: Tako je! Slab zrak od zunaj se je zalezal noter. Morali bi zapret okna in vrata, da niti najrahljša sapica ne bi prišla noter.

Svet pa naj ostane tam zunaj. Naj poka in treska, mi smo na varnem!

LENA: Cool! In ti nam boš pripovedovala pravljice.

ANA: Kot Šeherezada. In zaprti bomo tisoč in eno noč... In ko bomo tisoč in drugi dan odprli vrata, bo zunaj... se ne da povedat.

Svet bo en sam cvet, ki bo nenehno dehtel in dišal in cvetel... Soncece bo ravno prav grelo... metuljčki in čebelice bodo frfotali naokrog in cedili med in mleko v naša odprta usteca... potočki bodo žuboreli, ptički peli...

LENA: Kaj pa ljudje?

ANA *(igra presenečenje)*: Baaa... tu se zgodba konča.

© Dragica Draga Potočnjak. Vse pravice pridržane.

- LENA: Škoda, tako rada imam pravljice. Mogoče zato ne morem zaspat?
- ANA: Nocoj sem tako izjemno dobre volje, da ti bom povedala še eno. Da te, revice, ne bo glava bolela.
- LENA: Povej mi kje si bila, kje si se potepala?
- ANA: Zakaj vas tako zelo zanimajo moje poti? Bila sem na... lovu. Na lovu za prijaznimi nasmehi in toplimi očmi, na lovu za odgovori na vsa tvoja vprašanja.
- LENA: In kaj si ujela?
- ANA: Kilometre izgubljenih pogledov in praznih besed, ki jih bom zdajle, če gospodična dovolijo, seveda, nadvse elegantno izplaknila v sekret... ,ker ne morem več zdržat.

(Lena se na moč zabava in s široko gesto dovoli. Ana se napoti tja.)

Oh, saj sem slutila, niti za trenutek nisem dvomila.

(Na pragu se obrne.)

Nikar se ne bojte, gospodična, ljuba rožica, dišeča, mična, vašega milega pogleda ne bom spustila noter. O, ne, njega sem shranila, ga na toplo položila, med ledene stene svojega srca. Njega bom ohranila kot največji čudež tega blatnega sveta.

LENA *(smeh)*: Pojdi že, če ne bom morala še jaz. Pojdi in se hitro vrni, da mi ne bo dolgčas.

(Ana zapre vrata za sabo, Lena nekaj časa sedi in čaka. Pogled se ji ustavi na Aninem šalu, ki je obležal na mizi. Ko ga vzame v roke, odkrije vrečko pod njim. Zanima jo, kaj je v njej. Pogleda proti vratom, za katerimi je izginila Ana. In spet vrečko, iz katere se vsuje bel prah. Lena seveda ve, kaj je. Opreza k vratom za katerimi je izginila Ana.)

Oh, Ana anasta!

(Oslini prst in si namaže nosnici. Globoko vdihuje, vsrkava vase. Vse to večkrat ponovi. Preden se na vratih pokaže Ana, vrečko spet zapre, jo položi na mizo in prekrije s šalom.)

Ti je odleglo?

ANA: Neznansko...

(Lenin obraz zdaj žari, njen pogled je odprt, ves čas jo sili na smeh.)

LENA: Gromozansko si lažja...

ANA: Blažja, blažena...

LENA: Žena...

ANA: Nepotešena, kot pot zgrešena...

LENA: Še ena...

ANA: Ki čaka...

LENA: Junaka... princa na belem konju...

ANA: Dovolj bo! Pika, konec!

LENA: Počen lonec.

ANA: Brez dna.

LENA: Za oba...

ANA: Ki sta šla... zaljubljena... in sta se spotaknila in padla v prepad!

LENA: Brez nad... mlad, mlad, mlad...

ANA: Zmagala sem! Kot metuljček mlad, ki je premlad, da bi vedel, kaj ga čaka.

LENA: Bravo, bravo!

ANA: Preveč veš za svoja leta, to ni zdravo.

LENA: Gremo naprej, to je pravo...

(Poplesuje kot metuljček z razširjenimi krili.)

ANA: Ne, ne, ni v redu.

LENA: Ni v redu, ni v redu, hiša, svet je v neredu!

(Ana opazuje Leno, jo ustavi.)

ANA: Lenčica, Lenka, zdaj pa spat, dovolj je bilo.

LENA: Ne, ne, ne spat, ne grem, ne smem. Ujemi me, ujemi me...

ANA: Lena!

LENA: Ne moreš, kaj?

ANA: Lena, pridi sem!

LENA (*med smehom*): Pa še kaj! Ti pridi sem! Pridi, če si upaš. Ne upaš, kaj?

(*Čez čas.*)

Povej mi nekaj. Zakaj se nisi poročila?

ANA: Te ne briga!

LENA: Pa me, to me danes najbolj briga.

ANA: Ker ne bi znala vsak dan pripraviti kosila, pomit, postlat, nesnago posesati, z nasmehom na ustih kuhati jutranjo kavo... Zdaj pa pridi sem.

LENA: Me ne boš izdala?

(*Podre Ano s poljubi.*)

ANA: Kaj ti je?

LENA: Enako, kot tebi...

ANA: Kaj govoriš?

LENA: Vem, da ti je lepo, kot meni. Zakaj bi torej spala? Spala bom, ko bo...

ANA: Si vzela?

(*Pokaže na šal. Lena prostodušno prikima.*)

Ne bi smela! Ne bi smela!

LENA: Potem tudi ti ne bi smela.

ANA: To ni zate.

LENA: A zate pa je?

Ne, no... Lepo je, igranja se še, preden bo minilo.

ANA: To ni za otroke!

LENA: Če ni za otroke, ni za ljudi, hi, hi, hi.

Potolaži se no, jutri bom že pozabila, a zdaj je res špon, še nikoli nisem kaj takega doživela. Razumem te brez besed. Igram se. Lahka sem kot metulj.

Ne skrbet, res je super! Zakaj bi bilo potem narobe?

Pri srcu me ne stiska več, ti si krasna, ne veš, kako zelo te imam rada, in jutri bom pisala odlično nalogo. Samo ne bit žalostna. Anica... tetica... Si samo zaradi mene?

ANA: Žalostna sem, ker vse hiti, teče mimo!

LENA: Prej si bila poetična, zdaj si pa patetična! Ful špon tale rima, kar sama od sebe se prilima, to je res hec. Saj ni težko bit pesnik!

ANA (*grenko*): Le če imaš o čem pesnit.

LENA: Ne boj se, teti, no, droga me ne zanima, ne takšna. Zanima me drugačna droga. Takšna, ki je ti nisi našla. Jaz pa jo bom, sigurno, vem, da jo bom! Nekoč...

ANA (*odsotno*): Boš, prav gotovo jo boš.

LENA: Samo vedet moraš, kaj iščeš, potem je vse clear, stvari so precej enostavne. Ni kakšnih velikih resnic, tu ne, ne na tem svetu...

ANA: Velike besede.

LENA: Saj veš, kaj sem hotela reči. Besede vse pokvariyo.

ANA: Ker so hudobne, zlobne, preveč ljudem podobne. Ne znajo govorit tistega, kar mislijo glasovi v glavi!

LENA: Točno tako!

ANA: Zato naj molčijo! V tem trenutku je nastopil čas molka! In ti boš tiiiihooo!

(Ji primaže klofuto. Lena je šokirana, se ne brani, Ana udriha po njej.)

Nikoli več ne boš tega storila! Slišiš? Nikoli! Samo poskusi, boš imela z mano

opravka! To ni zate! Si me razumela? Če te dobim, te ne izpustim! Si slišala?

Si razumela?

(Lena med tihim hlipanjem počasi prikima in se stisne k Ani. Glasba "Metuljev ples", ki ga igralki mrmraje povzameta.)

LENA: Kajne, da prej nisi lovila nočnega metulja?

ANA: Ne, lovila sem drugačno večšo, tisto hudobno, ki te žene, da storiš nekaj, česar nočeš.

LENA: Zakaj sploh živimo?

ANA: Da ohranjamo energijo, red stvari, življenje v ravnovesju.

LENA: In smrt?

ANA: Smrt prinaša žalost in obup tistim, ki morajo živeti naprej.

LENA: Morajo?

ANA: Morajo, zaradi drugih... če nočejo zaradi sebe.

LENA: Včasih bi se zaprla v temno sobo in bi za vedno ostala v njej, drugič spet bi vse razbila, prizadela do krvi...

Nič ne rečeš?

ANA: Ne vem, to je precej normalno...

LENA: Normalno? To je grozno, strašno, za znoret! Če je to življenje, hočem pri tej priči umreti!

ANA: Ne vem, če se tisti, ki živijo kot podgane na cesti, pod zemljo, skorjasti od umazanije, zapuščeni od sveta, še karkoli sprašujejo...

(Zvonec. Zvoni vedno glasneje.)

Grem pogledat, kateri norec se je usedel na zvonec. Počakaj.

LENA: Verjetno se je kdo zmotil. Če se ni, ga spodi stran, povej mu, da je nevljudno, naj pride, ko bo dan.

ANA: Ti boš šla pa medtem spat.

LENA: Ni šans, ne grem!

ANA: Si pa res težka!

(Ana odide, Lena leže na mizo, dviguje roke proti luči. Spleza na mizo, se neprevidno dotakne luči. Se opeče. Ana se vrne. Lena stoka, Ana jo odpelje do umivalnika. Ana je razburjena.)

Sploh te ne bom spraševala, kaj si počela na mizi, ampak zdaj greš pa res spat!

LENA: Luč mi je osmodila krila, medtem ko sem lovila tisto tvojo veščo. Spat grem pa samo še s tabo, tetica.

(Ana poveže Lenino roko z mokro kuhinjsko krpo.)

ANA: Nehaj se zajebavat.

LENA: Resno mislim.

(Zvonec.)

Vem, kdo je.

(Ana jo odpelje proti vratom njene spalnice. Lena se ji prepusti.)

Če ti bo težil, me pokliči, mene uboga.

(Zvonec. Ana hiti odpirat. Lena se vrne in pograbi šal in vrečko. Že hoče oditi, ko se premisli. Išče, kam bi se skrila.)

9. prizor

Ana in **David** med pogovorom prihajata noter. Lena se skriva za vrati, skozi katera vstopata. ne. Ana smrka in kašlja.

ANA: Si pa zgoden.

DAVID: Ti pa prehlajena. Saj imate dohtarja pri hiši, nič ne opazi?

ANA: Nekaj se mi je zaletelo, ali pa je od tega težkega zraka. ko sem ti odpirala, je pritisnilo vame...

DAVID: Malo sem spil, saj ne bom pihal vate, če nočeš, seveda.

(Ji ponudi steklenico.)

Boš?

ANA: Ne hvala.

DAVID: Včasih si pa rada.

ANA: To je bilo - včasih.

DAVID: Jaz pa še vedno. Viski, samo viski. *(smeh.)* Tvoja sestra mi ga je predpisala, za srce...

ANA: Nimaš ure?!

DAVID: Imam, pa se mi je ustavila, ko je Adela spakirala. Stoji, poglej...

Pa ne samo ura, še kaj drugega mi stoji...

ANA: Vedno si bil duhovit!

DAVID: Dobro šalo je treba poplaknit z dobro pijačo!

ANA *(nervozno)*: In kaj te je prineslo ob tej hudi uri?

DAVID: Prišel sem pogledat, če se je kaj spremenilo v vaši hiši. Pa se ni, in to me zelo veseli!

ANA *(čez čas)*: Vse se je spremenilo.

DAVID: Kot lastovke ste se vrnile v svoje staro gnezdo.

(David hodi okrog in predava, vrata, za katerimi stoji Lena, se premaknejo. Ana postane pozorna.)

Pravi dom! To je pravi dom! Ta hiša je, kako se že reče, sinonim za dom.

Toplo gnezdo, ravno prav toplo. Samo vaša mamica je znala narediti pravo temperaturo.

(David se nasloni na mizo.)

Ko sva se preselila, se je Adela noč in dan pritoževala, da jo zebe v noge.

Zoprno! Zelo zoprno! Včasih je bila mrzla kot kača.

(Nemarno pije iz steklenice, da se mu pijača cedi po bradi.)

Oprosti.

Še vedno imaš lepa bedra, pa nedra tudi.

ANA: Ti pa si še vedno prostaški!

DAVID: Anica, Anica! Sem slišal, da ti gre slabo, da nikjer ne objavljajo tvojih člankov... Da si se morala lotiti poezije, ker so te pesjani vrgli iz službe...

ANA: Sama sem šla!

DAVID: Ti je slabo?

ANA: Ne... zakaj?

DAVID: Ker izgledaš, kot da si pojedla pol kile krastač, hahahaha... Tudi na to se pije!

ANA: Tako izgledam, ker tebe gledam.

DAVID: Sem ti tako zoprno?

ANA: Še bolj!

DAVID: Oster jezik imaš, oster in predolg! Kako pa živiš?

ANA: Odlično!

DAVID: In kaj boš zdaj?

ANA: Tebe bom vrgla ven!

DAVID: To pa kar pozabi.

ANA: Pojdi, če ne bom zbudila Adelo!

DAVID: Kaj misliš, da sem prišel zaradi tebe?

Ne, ljubica, nisi več v igri. Leta so se ti obesila na rit.

Čeprav ni slaba.

Nič skupnega nimava in moram reči, da sem Bogu hvaležen za to!

ANA: Ti je že kdo pljunil v obraz?

DAVID: Ti. Se ne spomniš? Za nekatere stvari imaš pa res kratek spomin.

Še zdaj sem masten po obrazu.

ANA: Masten si od pokvarjenosti...

DAVID: No, no... Kar pojdi in zbudi Adelo, nekaj zelo nujnega ji moram povedat.

(Lena po nesreči butne v vrata. David se ozre.)

ANA *(med kašljanjem)*: Mačka, verjetno pričakuje, da se ji boš čimprej pridružil

tam zunaj.

DAVID: Že dva meseca se mi izmika, ne odgovarja na telefon. Zanja očitno ne

obstajam več. Ampak danes mi ne bo ušla.

Brez besed je spakirala kovčke in Leno in odšla, brez besed!

ANA: In kaj ji boš rekel?

Da jo ljubiš, ker se ti je prah nabral pod preprogo? Naj se vrne, ker ne veš,

kako se vključi sesalec?

(Lena se spet premakne za vrati. Ana pa kot po pomoti vrže steklenico z mize. David jo prestreže.)

Hvala.

DAVID: Ni za kaj... Imaš kaj za jest?

Nič zame, kaj? Malo kruha bi se pa že našlo?

(Potegne iz suknjiča revolver in ga položi na mizo.)

Težak je.

Pojdi no poklicat Adelo, še prej pa mi daj en poljubček, kot nekoč, v spomin na stare lepe čase.

(Ana se umika, on pa za njo.)

ANA: Nehaj! Smrdi ti iz ust! Ven, če ne bom poklicala policijo!

DAVID: Svojih fantov se ne bojim, še pomagal bi mi kateri.

ANA: Svinja policijska! Ni čudno, da ti je Adela zbežala, še predolgo te je prenašala!

DAVID: Najina postelja pa ni bila mrzla, se spomniš, kako je puhtelo iz nje, ko sva se dol dajala?

(David jo ujame.)

Samo poljubček mi daj, pa te izpustim.

ANA: Rajši umrem, kot da bi se dotaknila tvojih umazanih ust!

DAVID: Povej no, me imaš še kaj rada?

(Ana se krčevito brani, David jo vse močneje stiska in prižema k sebi, poljublja povsod.)

Te bom pa jaz. Na ta mehka lica, na vroče ustnice, na prsi, lase, na tvoje nežne rokice...

ANA: Pusti me, slišiš, pusti me, če ti rečem!

DAVID: Srnica moja mala, srnica sem te klical, polhek moj zlati...

(Ana ga ugrizne, David jo sune od sebe.)

Prasica! Prasica! Kdo pa misliš, da si? Znucana pička!

(Ana se počasi in previdno dviguje.)

Zdaj boš pa videla vruga! S tabo je konec, konec, slišiš?!

Kot s psom si delala z mano. Z drugimi si se lajhala, medtem ko sem čakal nate.

Vedno si dišala po drugih moških.

In jaz, idiot, sem prenašal vse to in hodil za tabo, ker sem te imel rad. Rad, razumeš? Ne razumeš! Ne veš, ker si imela rada le sebe. Ker sploh ne moreš imet rada!

ANA: Za mano si hodil, ker sem poznala pomembne ljudi, samo zato! Medtem ko si capljaj za mano, si si gradil kariero. Nihče se ni znal tako prihuljeno in priliznjeno plazit okrog avtoritet.

Vse sem ti morala razlagat. Kaj pomaga bebcu, da zna brat, ko pa ne razume, kaj piše v knjigah?!

DAVID: In kaj ti pomaga pamet, če je ne znaš uporabiti?!

ANA: Znam, a nočem, ker imam vest, ki je ti ne poznaš! Ven. Ven!

In da te nikoli več ne vidim v tej hiši! Si slišal?!

DAVID: Slišal sem, marsikaj sem slišal. Tudi to, da si našla zelo zanimivo družbo.

Koliko pa stane gram čistega na trgu?

Precej je stvari, ljubica moja, zaradi katerih bi morala bit bolj prijazna z mano.

Navsezadnje sem hotel samo poljubček.

(Ana ga pljune. David jo hoče udariti.)

Niti stavka ne boš več napisala, osebno bom poskrbel za to!

(Ana glasno, medtem ko odpira Adelina vrata.)

ANA: Adela, sestra, zbudi se, obisk imaš, nadvse zanimiv obisk!

(Dolga tišina, v katero odsotno pritava Ante. Si najprej ogleda ves nered, potem pospravi stol, ki leži na tleh.)

ANTE: Dan noče priti, torej en lep večer.

DAVID: Dober večer, kako ste?

ANTE: *(Po daljši pavzi, potem ko si Davida ogleda kar preveč od blizu.)*

Ja, mogoče me pa res spominjate na nekoga... na nekoga, ki... ah, nič...

Torej imate težave s spanjem, mladi mož?

(Na vratih se pojavi Agata v jutranji halji. Ante Davidu.)

A pogrešate koga? *(David hoče nekaj reči.)* Kako je že tisto, če nimaš kaj lepega, ne, ne, pametnega... povedat... raje molči!

AGATA: Dober večer, vsem.

DAVID: Oh, Agata, dober večer, kako si? Dolgo te nisem videl.

(Adela Davidu zaloputne vrata pred nosom.)

ANTE: To muziko pa že kar težko prenašam.

DAVID: Ne, Adela! Pogovorit se morava! Prišel sem se pogovorit!

(Vrata se dolgo ne odprejo. Ante momlja zase in se tresse od mraza. Nenadoma Adela odpre, da ji David skoraj pade v naročje. ona se zabava.)

ADELA: In?

DAVID: In? Se ja ne bova prepirala pred njimi?

ADELA: A prepirala se bova?

(Adela hoče oditi.)

DAVID: Ne, ne, počakaj, prosim, nisem mislil tako...

ANTE: Bolje, da sploh ne mislite...

DAVID: Kar mislim povedat, se tiče samo naju.

ADELA: Mene ne motijo.

DAVID: Mene pa!

ANTE: Jaz lahko ostanem, imam čista ušesa! In roke tudi.

Pa vi mladi mož, imate čiste roke?

Ko boste prišli v moja leta, boste natančno vedeli, kaj vas sprašujem...

ADELA: Ti greš pa spat, da se ne boš vznemirjal po nepotrebnem. *(sestrama.)* Ostanita, da me ne bo zmerjal. Pred drugimi si ne upa.

ANTE: Kot z otrokom! Ni v redu, punce, ne, ne... Vse ji bom povedal. Kregane boste!

ADELA: Oče!

ANTE: Ja, ja...

Sem rekel, da sem si umil ušesa!

(Drsa proti vežnim vratom.)

DAVID: Verjetno boste morali tja.

ANTE: Kako pa ti veš, kam bi jaz moral?!

(Se ves razburjen ozre gor.)

A si ti to videla? Ah, ja... bolje, da ne vidiš...

Gremo golobčki, tu ni hrane za nas, gremo.

(Ante drsa v svojem znanem ritmu mimo vseh. Ko pride do vrat, se počasi obrne in pogleda Ano.)

Tega pa ne Anica, ta ni zate.

(Ana prikima. Ante končno odide, Agata zapre vrata za njim.)

ADELA: In?

DAVID: Saj nisem poročen z vsemi tremi!

ADELA: Bi ti pasalo, kaj? Ena ti je bila zmeraj premalo.

DAVID: Ne moreš kar tako oditi in mi odpeljati hčere!

(Adela se dvigne.)

Počakaj, za božjo voljo, počkaj!

ADELA: Lena je dovolj odrasla, da sama odloča, s kom bo živel.

DAVID: O tem bo odločalo sodišče!

ADELA: Ali pa v najinem primeru polocija?!

DAVID: Ne zajebavaj!

(Adela pokaže na revolver.)

ADELA: Vidim, da si prišel s povsem jasnim ciljem!

© Dragica Draga Potočnjak. Vse pravice pridržane.

DAVID: Lena bo šla z mano!

ANA: Preštevati pičke, ki se nage sprehajajo po stanovanju!

DAVID: Reci jima, naj gresta ven!

ADELA: Imata preveč radi teater.

DAVID: Preklete babe!

ADELA: No, kaj sem rekla. Tri besede reče, pa že kolne. Čez pet minut se bo že hotel tepst.

(Vzame revolver in si ga ogleduje.)

Čedna stvarca. A tudi kaj počī?

DAVID: Pusti to! Saj si nora!

(David ji hoče vzeti revolver.)

ADELA: Nora, izgledam nora, punce? Po pravici povejte, na sodišču se ne sme lagat.

Ugovor zavrnjen!

Nadaljujte...

DAVID: Jaz se ne grem nobenih igrīc!

ADELA *(lahkotno in ironično)*: Rekel si, da bo o stvari odločalo sodišče.

DAVID: Rekel sem, da mi ne moreš kar tako ukrast hčere! Ukradla si mi jo in za to boš plačala!

ADELA: Se mi zdi, da smo nekaj podobnega že slišali, le da iz drugih ust.

(Pogleda Ano. David ne razume.)

Toženec, nadaljujte!

DAVID: Ti bom že pokazal! Preklete babnice, spravile ste se name, ker sem pijan!

ADELA: Kdaj pa nisi?

DAVID: Zbudi Leno, če ne jo bom jaz!

(Ana mu zapre pot.)

Kaj se pa ti vmešavaš?

ANA: Obnašata se kot mladoletna otroka!

DAVID: Ti boš govorila?

ADELA: Prav ima!

DAVID: Figo ima prav, še zase ne zna skrbet, pa bo druge učila?!

ANA: Za to si ti mojster!

DAVID: Tiho, narkomanka!

(Adela zgrožena pogleda Ano, ki pravzaprav ne reagira. Agata ni presenečena.)

Poznam tvojo kartoteko. Precej obsežna zadeva!

ANA: Kaj te briga moja kartoteka, raje skrbi za svojo, špijon ušivi!

ADELA: Ana!

ANA: Ne, Ana! Adela! Gospod je namreč prišel pote, ker rabi nekoga, ki mu bo pral gate in mu bo zvečer, ne glede na to, kdaj se primaje domov, žvižgal uspavanke v prašičje uhlje. Mačko rabi, ki bo nežno predla pri njegovih smrdečih tacah, medtem ko ji bo on prdel v obraz!

DAVID: Prasica! *(Adeli)* Reci ji, naj me ne žali!

ADELA *(Davidu)*: Ti pa molči!

ANA *(Davidu)*: Saj te poznam, preveč dobro te poznam!

ADELA *(Ani)*: Kot kaže, ga ne moreš pozabit!

(Ana hoče nekaj reči.)

Nehaj Ana, tiho bodi!

ANA: Spet sem vsega kriva, ker sem pred davnimi dvajsetimi leti trikrat spala z njim!

To, da sta že petnajst let poročena, je ob tem čista malenkost.

Veš kaj, jaz nimam nič pri tem, če te je zacopral s svojimi mišicami, mene ni!

Ne morem tudi zakrpat vajinega umazanega zakona. A Lena zasluži več!

ADELA: Saj je ni maral. Ni hotel, da bi se rodila. Zdaj jo pa hoče samo zase...

DAVID: Sploh me nisi vprašala, če hočem imet otroka s tabo. Postavila si me pred golo dejstvo. Bil sem premlad, razmišljal sem o vsem drugem...

ADELA: Mislila sem, da me imaš rad...

DAVID: Saj sem te imel, samo...

ANA: Vsi vemo, katero si imel rad in s katero si se poročil!

AGATA: Ana, zdaj je pa dovolj!

ANA: To stvar je treba enkrat za vselej razčistit! Od laži si ne moremo več pogledat v obraz. Same laži! Usta so mi otekla od njih, od večnih podtikanj, od pocukranih nasmehov, od ciničnega bežanja pred resnico.

DAVID: Bil sem mlad in...

ANA: In neumen, kot si še zdaj!

ADELA: Ana!

ANA: Spet Ana! Ana! Anasta!

(Se ne obvlada več. Agata jo hoče umiriti, Ana jo grobo odrine. Vrata, za katerimi stoji Lena, se odprejo, Lena je vsa bela od prahu. Naslonjena je na steno, odsotna. Nihče je ne opazi, vsi gledajo Ano, ki ima svoj veliki nastop, v katerem je kar preveč patetike. Adeli.)

Zmeraj si jo težko prenašala, veliko si pretrpela zaradi nje, vsi so jo imeli raje kot tebe. Njej so se dobrikali, tudi kadar je govorila največje neumnosti. In nihče ni opazil tvoje silne pameti, ker ona se je znala vsem dobrikat, z vsemi dotikat, z vsakim poljubljat...

Mamica in očka sta videla le njo, čeprav si ti imela enako pentljo v laseh!

Oh, ti krivica! Oh, ti nesreča!

Nesrečna sestra, drugo obličje moje podobe, dvojčica moja, ki si namesto mene sanjala, hrepenela, trpela tam zadaj, v zadnji vrsti...

(Nič več igrano, ostro.)

Laž! Laž! Same laži.

Treba si jih bo enkrat priznat, treba si bo odpustit, če ne bomo vsi, kot mama,
obviseli nad tole mizo!

AGATA: Ana!

ADELA: Molči Ana!

ANA: Mojega glasu ne bo nihče več zavijal v prt lažnega molka!

Kaj je, sestrici moji, bi me radi poslali spat k očetu?

Obesila se je zaradi njega!

(Pokaže k Antejevim vratom.)

In zaradi nas!

(Tišina, v kateri so vsi obstali med iskanjem besed, ki bi jih odrešile molka.)

AGATA: Ne sodi, Ana, da ne boš sojena.

ANA: Ljubica, jaz sem že obsojena! A vi tudi, vsi po vrsti!

DAVID: Res si neokusna.

ANA: Bedak!

DAVID: Adela, reci ji, naj se pobere!

ANA: Pobral se boš ti! Revež, revni brat svojih laži!

AGATA: Pojdi spat Ana, zaradi mene, prosim.

ANA: Ne grem, ne morem več spat z vašimi veščami!

DAVID: Potem pa trobezljaj naprej, saj te nihče več ne posluša!

ANA: Poslušaj, poslušaj me, a tudi vas!

DAVID *(Adeli)*: Upal sem, da bo šlo, da te bom...

ANA: Pretrgal si zadnji spomin, da sva nekoč davno ležali objeti v istem trebuhu,
skupaj spočeti, dihali iz istih pljuč, pripeti na isto noč pričakovali dan, luč,
zaradi katere sva prvič skupaj jokali.

ADELA (*Ani*): Umolkni že enkrat in pusti človeka, da govori zase. Nikar ne misli, da vse veš!

ANA: Vedel si, da ljubiš eno dušo, eno ženo, misel, željo, en poljub, eno hčer - z dvema obrazoma! Moral bi se zadovoljit z eno!

DAVID: Ni res! Ne vem, o čem govoriš! In nehaj mi podtikat stvari, ki jih nisem zagrešil!

(*Agati uide krik, Lena pade.*)

ADELA: Ne! Alenka! Alenka! Alenka moja.

DAVID: Kaj je? Lena, Lena...

ADELA (*Davidu*): Pomagaj! (*Agati*) Rešilca, hitro, slabo ji je.

(*David in Adela dvigneta Leno na mizo. Agata prinese zdravniško torbo in spet izgine med vrati. David si ogleduje vrečko in bel prah. Adela daje prvo pomoč Leni.*)

Dete moje, ostani tu, samo še malo počakaj, zdrži, prosim te, samo še malo...
ne stori tega...

(*David se z vrečko v roki približa Ani, ki brez glasu premika usta.*)

DAVID: Kokain! Prasica. Otroku si dala, mojemu otroku! Mojega otroka si zastrupila!

ADELA: V bolnico mora, čimprej, izgleda, da je pojedla... Ana, kaj si ji naredila?!

(*David vzame revolver. Ana še kar stoji.*)

DAVID: Zdaj boš pa plačala. Končno boš plačala vse skupaj!

(*David nameri in ustrelj. Ana se brez krika opoteče, stopi še korak proti mizi, na kateri leži Lena, in pade. David spusti revolver iz rok in odsoten obstane.*)

ADELA: Anaaa! Daavid, ne!

Ana, Ana, ne... O bog, ne... David?!

(*Lena hrope. Vstopi Agata. Adela se opoteče nazaj k Leni. Agata se skloni k Ani.*)

AGATA: Rešilec je na poti.

(*Ana izdihne. Agata ji zapre oči. Lena počasi oživlja.*)

ADELA: Ne smeš umreti, Lena, ne smeš...

*(V prostor pridrsa **Ante**. Osupel, skrušen obstane pri mizi . Nem.)*

Glas rešilca, ki se bliža. Iz sirene, ki para tišino, se počasi izvije glasba. Motiv Aninega in Leninega plesa - »Metuljev ples« in počasi tema.

E p i l o g

Ko se glasba izteče, počasi luč. Prostor je isti. Agata in Ante sedita vsak na svojem stolu, vsak na svojem koncu mize.

ANTE: Ne morem... če ne morem, ne morem... Nočem več videti cest... Adijo golobčki.

(Agata ga pogleda.)

Kaj je, metuljček moj?

AGATA: Če se ne motim, si...?

ANTE: To je bilo takrat. Ne zdaj. Zdaj ne več.

AGATA: A ja?

ANTE: Jih slišiš, kako čebljajo na poti do zvezd?

AGATA: Se mi zdi, da je pozno.

ANTE: Prepozno. Sem rekel, da ne grem nikamor več. Tu bom ostal.

Prinesi blazine in pernice.

AGATA: Zakaj pa?

ANTE: Zdaj ni več važno, zakaj.

(Agata odide po pernice, medtem se Ante spravi nad mizo, da bi jo obrnil. Ko se Agata vrne.)

Pomagaj mi.

(V narobe obrnjeni mizi si postiljata posteljo.)

Tu se bo bolje spalo, postelje so postale preveč neudobne.

(Agata ne ve, ali naj se strinja ali ne.)

AGATA: Se mi zdi, da so odšli.

ANTE: Kam pa?

(Agata ne ve.)

Ali pa sva odšla midva?

AGATA: Mogoče sva pa prišla?

(Ante dolgo tuhta, medtem ko Agata še postilja. Po res dolgem premoru.)

ANTE: Če že greš, moraš tudi kam prit.

(Ležeta.)

Boš molila zanje?

AGATA: Ves čas molim.

ANTE: Pa nič ne pomaga. Kar jokal bom, to vedno pomaga.

(Se trudi, da bi jokal, pa ne more. Ne razume, zakaj ne.)

Ne gre, poskusi ti.

(Agata tudi ne more.)

Pa se nasmej.

AGATA: Se mi zdi, da ni nič smešno.

ANTE: Ni, tudi žalostno ni.

(Se trudi, da bi se zasmel. Ne more.)

Spomni se kaj smešnega.

AGATA: Se mi zdi, da se ničesar več ne spomnim.

ANTE: Jaz tudi ne. Kako mi je že ime?

(Agata ne ve. Oba sta nekam zaskrbljena.)

Bova pa spala.

(Agata sicer prikima, a že v istem trenutku podvomi.)

AGATA: Kaj pa, ko ne bova spala?

(Ante ne ve. Tuhta.)

ANTE: Sem mislil, da ne moreš pozabit jokat. Pa kaže, da ni tako... Kaže, da lahko vse pozabiš.

(Agata ne ve. Ante se nenadoma spomni.)

Kaj pa, če je to pomota?

AGATA: Kaj pa, če ni?

ANTE: Mislim, če sva midva tukaj po pomoti?

AGATA: Kaj pa, če sploh nisva tukaj?

ANTE: Ne bi vedel...

AGATA (*čez čas*): Kar v redu je.

ANTE: Kaj?

AGATA: Ja postelja, ravno prav mehka in topla.

ANTE: A ti že sanjaš?

AGATA: Že. Pa ti?

ANTE: Tudi. Prima je. Končno! Sva že zaslužila. Tisočkrat preplačala!

Na koncu se vendarle zgodi.

AGATA: Kaj pa?

ANTE: Kar se mora. Drugače sploh ne more bit.

AGATA: Ne more bit drugače?

ANTE: Vedno moraš nekoga ubit, da si srečen.

AGATA: Kaj pa je zdaj to?

ANTE: Ne vem, ampak se mi zdi, da nisem bil jaz. To dela nekdo drug v moji glavi.

AGATA: Torej je še nekdo drug?

ANTE: Zdi se mi, da so bili. Da jih je bilo veliko.

AGATA: A zdaj so pa šli?

(*Ante spet ne ve.*)

Se mi zdi, da mi je lepo in toplo...

(*Nenadoma zvonec, ki ju zelo vznemiri. Pokrijeta se čez glavo. Zvonec zazvoni še enkrat.*)

ANTE: A ti nič ne slišiš?

AGATA: Ne, kaj pa?

(Zvonec spet zazvoni, še močnejše. Agata se kar strese.)

ANTE: Kaj ti pa je?

AGATA: Mogoče me je kaj pičilo?

(Spet zazvoni. Ante skoči pokonci.)

ANTE: Meni se zdi... Mogoče pa ne...? *(Si čisti ušesa.)* Da sem nekaj slišal.

(Agata se z blazino pokrije čez glavo. Ko spet zazvoni, jo začne že resno tresti.)

Še enkrat je bilo! Nekaj bo treba naredit! Kot kaže... Ja, kaj ti pa je?

AGATA *(šklepetaje z zobmi)*:

Kako se že reče? Mraz? Ne, strah?

ANTE *(med tresenjem)*: Dogaja se nekaj, česar nisva pričakovala!

O, oh, o, o... to me pa na nekaj spominja!

Nastopi Deček, približno deset let ima. V rokah nosi nekaj plastičnih vrečk z vsem mogočim. Previdno, boječe se ozira po prostoru in se ustavi poleg "postelje". Agata in Ante sta v hipu na nogah in se skrivata za omaro. Strah ju je, čeprav jima je prišlek tudi nekako všeč. Fant še nekaj časa stoji in ju gleda, potem pa hoče oditi.

ANTE (*izza omare*): Ne, ne... ne, no.

DEČEK (*plašno*): Teta Agata? Teta Agata?

(Agata se ozira naokrog, kot bi ne vedela, da so te besede namenjene njej.)

DEČEK (*šepetaje Agati*): Zdi se mi, da govori tebi.

AGATA (*nejevoljno, tudi šepetaje*): Zakaj pa meni?

ANTE (*zase*): Te babe!

(Poriva Agato pred fanta, Agata se brani. Dečko jo gleda, potem pobere kovček in vrečke in se obrne proti vratom. Ante se ustraši ne ve kaj bi.)

Ne! Joooj, ne... Kaj?

(Gleda zdaj Agato, potem fanta. Nazadnje se le spomni in fantu iztrga prtljago iz rok ter jo položi na posteljo. Deček je presenečen. Stopi k Agati.)

DEČEK: Teta Agata?

(Agata odkima.)

Ste jezni name?

(Ante si ogleduje dečkove stvari. Agata se zdaj nasmehne. Ante potegne iz ene od vrečk majhen šopek rož. Deček mu ga previdno vzame iz rok in ga hoče dati Agati, ki skriva roke in ga čudno gleda. Fant obstane s šopkom.)

ANTE: Ja, vzemi! Te babe!

AGATA: A jaz?

ANTE: Ja kdo pa? Jaz nisem Agata, ti si Agata, Agata si!

AGATA: Jaz grem spat!

(Že leze v "posteljo", ko se nenadoma obrne, počasi, zelo počasi stopi k dečku, ki ji steče v objem. Agata najprej ne ve, kaj bi, potem pa ga stisne k sebi. Obraz se ji razvedri, solze pritečejo skozi nasmeh. Ante ju gleda in je presrečen. Agata drži v rokah šopek, ne more verjeti. Nenadoma se zave solza. Tipa po obrazu. Ne more verjeti. Skoraj zavpije.)

Solze! Solze! Jočem! Ne, ne, smejem se!

ANTE: Ja, Agata... Sva midva - sva! Mislila sva... ampak sva še!

Oh, golobčki moji, metuljčki... angelčki...!

(Agata dvigne roke visoko v zrak in se počasi zavrti. Šopek rož se vrti v zraku. Ante dvigne dečka, ki se smeje na ves glas, v naročje, in ga zavrti. Tema in

K O N E C

